

AKTUALNA TEMA

POTOVANJA

Priprave za sootono razstavo v Bruslju, na kateri bo sodelovala naša država, se bližajo h koncu. Popolnoma razumljivo je, da vlada za to razstavo tudi pri nas veliko zanimanje. V zvezi z njo so turistične organizacije razvile živahno poslovno dejavnost, nekatera podjetja pa že določajo delegacije in posameznike, ki bodo obiskali razstavo.

Nekatera podjetja nameravajo poslati delegacije, posameznike in skupine na račun delovnih kolektivov. Opravka imamo celo s pojavi, da se delegacijam podjetij pridružijo tudi osebe, ki sploh niso člani teh delovnih kolektivov. Samo v enem mestu Srbije so izračunali, da bi kolektivi plačali 12 milijonov din za stroške svojih delegacij, ki so se v prvi skupini prijavile turističnim organizacijam za obisk razstave. V neki gospodarsko nerazviti občini, ki ima od gospodarskih podjetij samo manjšo tekstilno tovarno, je prijavljenih 70 delegatov za obisk razstave. Delegacije in posameznike nameravajo na stroške skupnosti poslati tudi taka podjetja in ustanove, ki za to nimajo pravo nobenega neposrednega interesa in koristi in fako se zastonjla vprašanje, kaj vodi organe samoupravljanja in vodilno osebje v takih podjetjih in ustanovah, ko sprejemajo take sklepe, ki očitno niso v skladu niti z interesi kolektiva niti z interesi skupnosti.

Ni prepozno in je še čas, da preprečimo nesmotrno trošenje družbenih sredstev. V zvezi s tem bi morali delavski sveti bolj realno ugotavljati dejansko potrebo in smotnost teh potovanj. Vsak svoj sklep morajo sprejeti s pozornostjo dobrega gospodarja. To velja splošno in tudi v tem opisanem primeru. Ljudski odbori in družbeno politične organizacije bi se morale prav tako bolj zanimati za ta pojav. Tudi oni so dolžni, da preprečijo trošenje in tratenje družbenega denarja.

Ce želijo posamezniki in skupine obiskati razstavo, naj to store predpsem na svoje osebne stroške.

O nekaterih aktualnih trgovinskih problemih

Določen zavestni vpliv družbe na gospodarska dogajanja ni potreben samo v trgovini, temveč na vseh področjih gospodarskega življenja. Ta potreba ne izključuje določene stopnje in oblike samostojnosti gospodarskih organizacij in upoštevanja gospodarskih zakonov, zlasti zakona o ponudbi in povpraševanju, temveč terjata nasprotno prav ta samostojnosti in upoštevanje teh zakonov tudi zavestno aktivnost družbe in samo s povezavo teh dveh činiteljev lahko dosežemo največje možne rezultate. Tudi v najbolj liberalnem sodobnem gospodarstvu (če je danes sploh mogoče govoriti o liberalnem gospodarstvu v klasičnem pomenu te besede) po eni strani so in učinkujejo gospodarski in tržni zakoni, toda po drugi strani pa še kako obstajata relativno zavesten vpliv in posredovanje. Ljudje bolj ali manj, tako ali drugače vplivajo (v nekih mejah) na smer in rezultate gospodarskega razvoja.

Ce povemo, da nekaterih težav v preiskrbi in neopravičenih nihanj cen na nekkih tržiščih, ki zmanjšujejo rezultate dosežene z naporji za povečanje osebne potrošnje, ne smemo pojasnjevati samo s subjektivnimi slabostmi trgovine in prometa, tedaj nismo rekli nič novega. Temeljna slabost današnje trgovine je neizpodbitno materialne in objektivne narave: njena nerazvitost. Vse do nedavna so bile vse sile gospodarstva usmerjene v obvladanje hudih posledic vojnih opustošenj, gospodarske blokade in sušnih let, na krepitev gospodarske neodvisnosti in obrambne sposobnosti države ter na ustvarjanje bolj sodobne in krepkeje temeljne industrije, ki bo omogočila hitrejši razvoj drugih gospodarskih področij. V takem položaju so nekatera vprašanja morala počakati na končno rešitev (v materialnem pomenu, v pomenu določenega mesta, v razvrstitvi družbenih sil in sredstev), med njimi tudi mnoga trgovinska vprašanja.

Ce je govora o temeljnem materialnem pogoju trgovanja, o prodajalnah, tedaj moramo ugotoviti, da se je tudi njihovo število doslej počasi in s kolebanji povečalo, medtem ko je nasprotno promet naraščal hitreje in bolj enakomerno. Primerjajmo indeks količine prodanega blaga in indeks števila prodajal (l. 1952 smo vzeli kot 100):

	pred. blago	štev. prodaj.
1953	101	111
1954	111	106
1955	125	105
1956	129	109

Tudi pred letom 1953 je bilo število prodajalnih premajhno v primerjavi s prometom, sedaj pa se je ta neskladnost povečala, ker se je do l. 1956 količina prodanega blaga povečala skoraj za tretjino, število prodajalnih pa še ni doseglo števila iz l. 1955. V l. 1952 je odpadlo na eno prodajalno nekaj nad 10 milijonov din prometa, a v l. 1956 (po cenah iz l. 1952) približno 12 milijonov. Za l. 1957 še nimamo končnih podatkov o številu prodajalnih, gotovo pa je, da se je njihova obremenitev še povečala.

Materialna nerazvitost trgovine pa občutimo tudi na nekem mnogo širšem področju: od zelo majhnega števila lastnih vozil in sploh precej težavnih pogojev za prevoz do skladišnega prostora in možnosti za shranjevanje blaga, pakiranje itd. Te težave so zlasti občutne v prometu s kmetijskimi pridelki.

Dolga in draga pot blaga

Rešitev teh vprašanj je zelo odvisna od splošnega gospodarskega razvoja in gospodarske politike, vsekakor pa tudi od stališča samih trgovinskih organizacij in njihovih zbornic, nato pa tudi od stališča ljudskih odborov in zadružnih organizacij. Vrsta problemov je tudi takih, da je njihova rešitev bolj odvisna od delovnih kolektivov, od družbenih sil, od organov oblasti in uprave ter od naših organizacijskih in poslovnih možnosti.

Med take probleme bi lahko uvrstili tudi dolgo in drago pot blaga od proizvajalca do potrošnika, ki jo predvsem lahko pripisemo velikemu številu posrednikov v prometu, posebno ko je govora o živilih.

Primerjava prometa na drobno in prometa na debelo v zadnjih nekaj letih (v milijardah dinarjev) nam nudi naslednjo sliko:

	promet na drobno	promet na debelo
1953	597	545
1954	467	471
1955	567	608
1956	618	644
1957	765	835

Od l. 1953 do 1957 se je promet na drobno povečal 1,9-krat, promet na debelo pa 2,4-krat. Pri tem pa pojav s temi številkami še vedno ni popolnoma registriran, ker je tudi po od proizvajalca do veletrgovinskega podjetja dolga, draga in zapletena. Rešitve tega problema ne iščemo samo v zmanjšanju števila raznih grosistov.